

Tukku- ja vähittäiskauppa

Parti- och detaljhandeln

1997, maaliskuu - mars

Ensimmäinen vuosineljännes oli hyvä vähittäiskaupalle

Vuoden 1997 alusta lähtien kauppatilasto julkaisee kauppapäiväkorjattuja määräindeksejä. Kauppapäiväkorjattujen lukujen avulla eri vuosien vastinkuukaudet saadaan aiempaa vertailukelpoisemmiksi. Lisää kauppapäiväkorjauksesta sivulla kaksi.

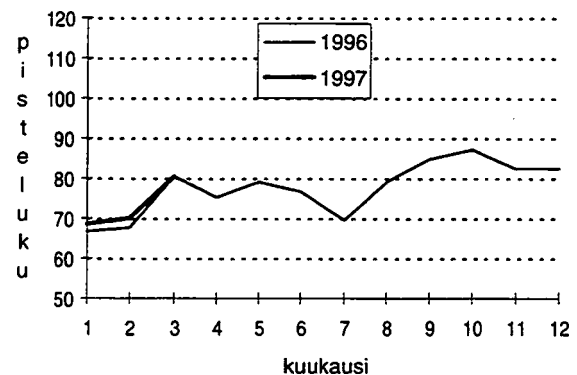
Ensimmäisen vuosineljänneksen menestyjiin kuuluvat yleistukkukauppa sekä rauta- ja rakennustarvikkeiden- ja autojen vähittäiskauppa. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen kauppatilaston ennakkotiedoista.

Kauppapäiväkorjatun määraindeksin mukaan tukkukaupan myynnin määrä jäi tämän vuoden maaliskuussa viime vuoden maaliskuun tasolle. Vähittäiskaupan myynnin määrä lisääntyi 4,9 prosenttia.

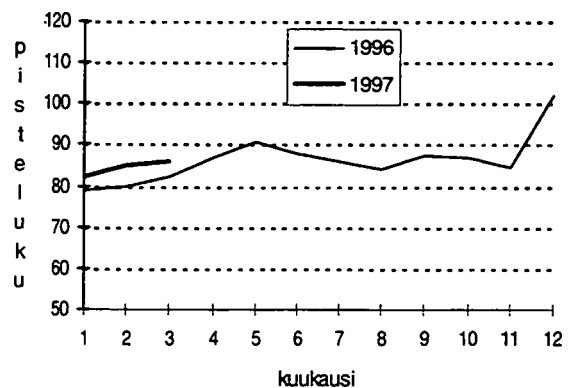
Tukkukaupassa myyntimääriään selvästi lisäsivät raaka-aine- ja yleistukkukauppa. Näillä toimialoilla kauppa on käynyt hyvin koko alkuvuonna. Suurimman miinuksen kirjasi vaatetukku kymmenellä prosentilla. Maaliskuussa jatkunut lämmin sää näkyi edelleen polttoainetukkukaupassa lähes viiden prosentin myynnin vähenemisenä.

Vähittäiskaupassa autokauppa jatkoi hyvää kasvua. Autojen lisäksi alkuvuonna kauppa on käynyt hyvin rauta- ja rakennustarvikkeiden sekä sähkötarvikkeiden ja kodintekniikan vähittäiskaupassa. Maaliskuussa lähes kymmenen prosentin hyvään kasvuun ylsivät lisäksi kirja- ja kultakauppa.

Tukkukaupan kauppapäiväkorjattu
määraindeksi 1990=100

Vähittäiskaupan kauppapäiväkorjattu
määraindeksi 1990=100

Kauppapäiväkorjaus

Johdanto

Vuoden 1997 alusta julkaistaan kuukausittaisten indeksien ja kuukausimuutosten lisäksi kauppapäiväkorjatut indeksit ja niiden muutokset. Seuraavassa kuvataan käytettävää kauppapäiväkorjausta. Kauppapäiväkorjattuja lukuja on laskettu taaksepäin vuoteen 1985 ja ne on saatavina paperilla tai EXCEL-taulukkona Tilastokeskuksesta.

Kauppapäiväkorjauksella eliminoidaan kalenterista johtuvat vaihtelut. Tämä tarkoittaa kuukausien pituuksien, eri viikonpäivien ja juhlapäivien huomioimista jo ennen varsinaisen kausitasoituksen tekemistä. Täten eri vuosien vastinkuukaudet on saatettu samanarvoisiksi tasaamalla ne erot, jotka johtuvat eri viikonpäivien, esim. maanantaiden, lukumäärien eroista eri vuosina.

Vähittäiskauppa

Kuukausien pituuseroista johtuva vaihtelu korjataan jakamalla tasoitettavan sarjan arvo kunkin kuukauden päivien lukumäärällä ja kertomalla keskimääräisellä kuukauden pituudella 30,4375 (=365,25/12).

Viikonpäivien vaikutusten estimoimiseksi lasketaan viikonpäivien suhteelliset osuudet eri kuukausina. Näiden suhteellisten osuuksien vaikutus myynnin määrään estimoidaan regressiomallilla. Saatuja kertoimia käytetään myynnin määrien korjaamiseen.

Kauppapäiväkorjauksen suhteen ongelmallisimpia ovat sellaiset **juhlapäivät**, jotka sijoittuvat vuosittain eri kuukausiin. Tällaisia ovat pääsiäinen, helatorstai, helluntai ja pyhäinpäivä. Näiden ajatellaan aiheuttavan myynnissä sekä ns. etuvaiikutuksen, joka lisää myyntiä että varsinaisen pyhävaikutuksen, joka vähentää myyntiä.

Muut korjaukset, kuten juhlapäiväkorjauskin, tehdään ns. dummy-tekniikalla. Esimerkiksi helmikuussa 1990 ollut pankkitoimihenkilöiden melko tarkkaan kuukauden kestänyt lakko näkyy useimmissa sarjoissa. Sen vaikutus voidaan estimoida muodostamalla selittäjä, joka saa arvon 1 helmikuussa 1990 ja arvon 0 muualla.

Sarjoissa on usein myös eri syistä, kuten lakoista, johtuvia äkillisiä ja lyhytaikaisia piikkejä. Tällaiset vaikutukset kuuluvat luonteensa mukaisesti epäsäännölliseen vaihteluun, mutta niiden olemassaolo heikentää muiden komponenttien estimointia. Estimointia heikentää myös joissakin sarjoissa olevat äkilliset, mutta pysyvät tasomuutokset (esim. jotkut veromuutokset). Nämä muutokset on otettu osaksi trendiä. Koska kalenterivaikutusten ja muiden vaikutusten estimointi vaikuttaa toisiinsa, ne tehdään yhtäaikaan ennen varsinaista kausitasoitusta. Tarvittavat korjaukset estimoidaan regressiotekniikalla käyttämällä pienimmän neliösumman menetelmää.

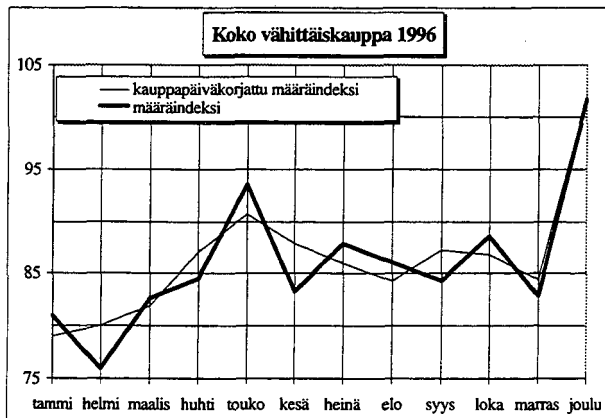
Kauppapäiväkorjaus tehdään kullekin vähittäiskaupan sarjalle erikseen. Tasoitus koko vähittäiskaupan sarjalle saadaan tasoitettujen komponenttien painotettuna summana.

Tukkukauppa

Tukkukauppa tasoitetaan myös toimialoittain ja koko tukkukaupan sarja saadaan niinkään tasoitettujen komponenttien painotettuna summana. Kauppapäiväkorjauksessa oikaistaan kuukausien pituuserot X11-ARIMA -menetelmällä.

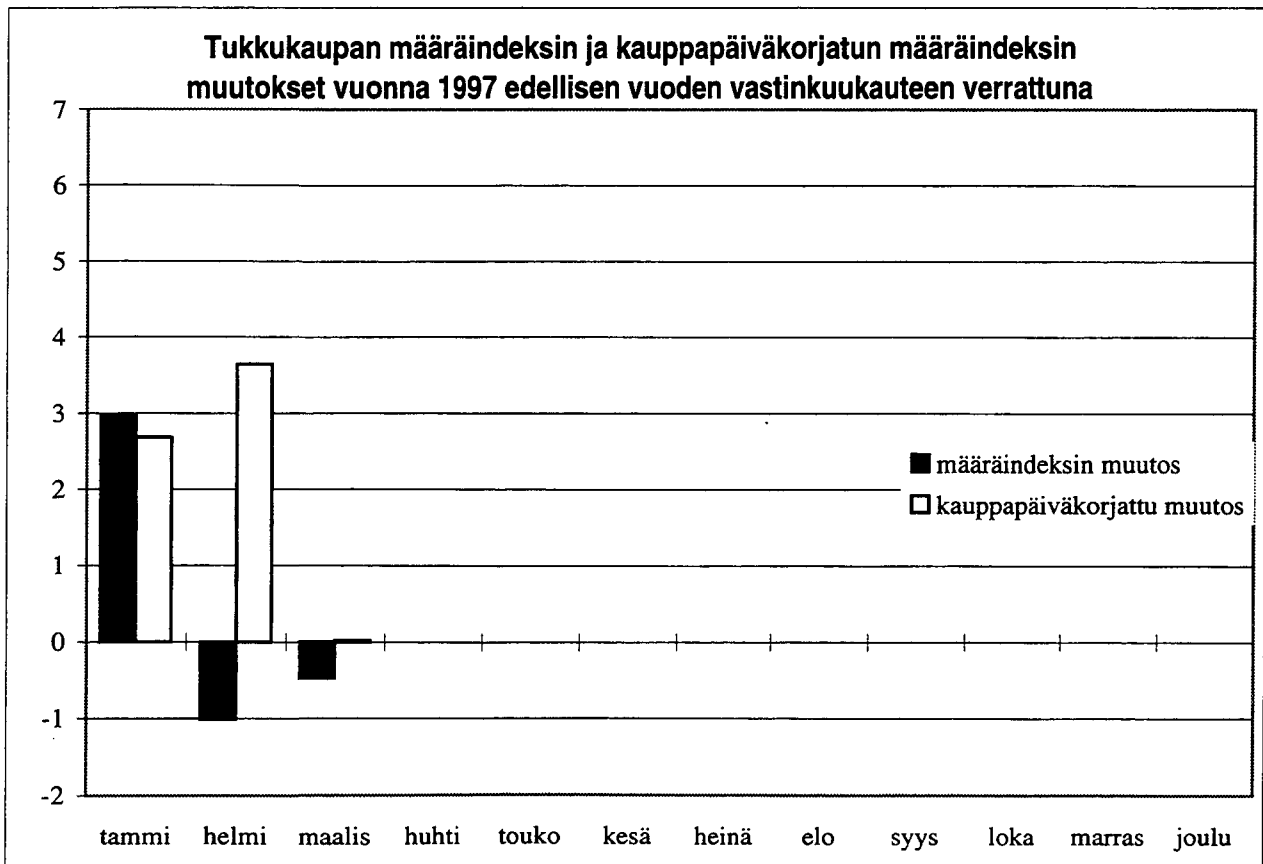
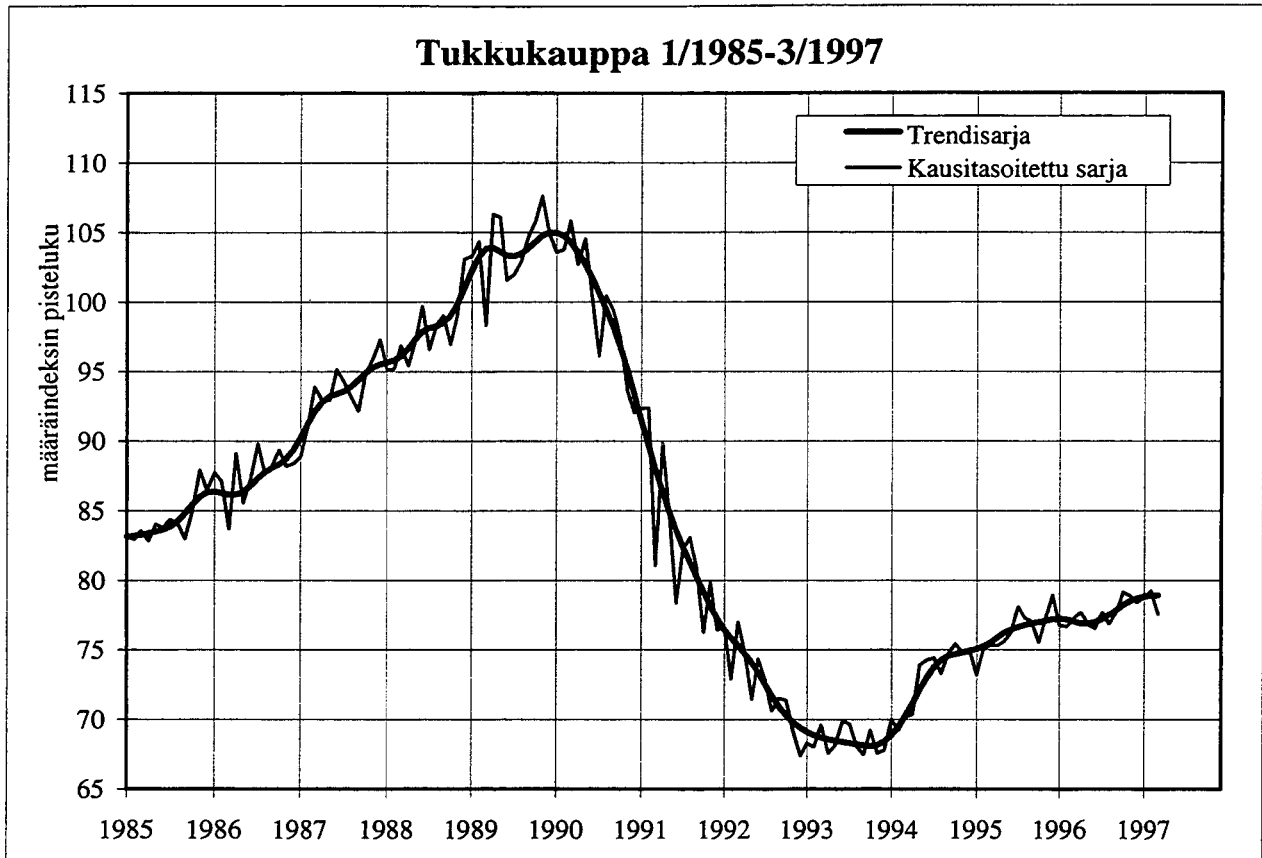
Lisätietoa tässä käytetystä kauppapäiväkorjauksesta on saatavissa Tilastokeskuksesta.

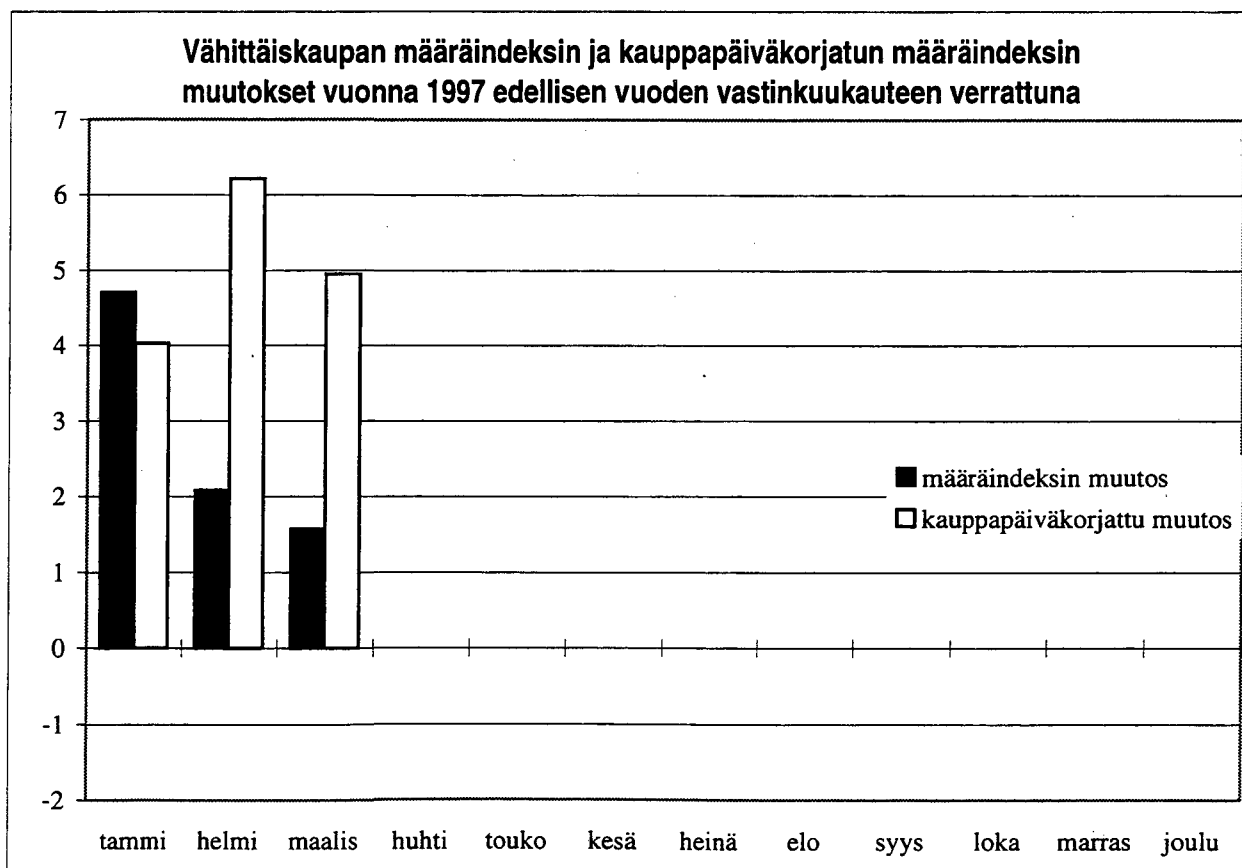
Alla olevassa kuvassa on esitetty koko vähittäiskaupan määräindeksi ja kauppapäiväkorjattu määräindeksi kuukausittain vuonna 1996.

VÄHITTÄISKAUPAN MYYNTI - DETALJHANDELNS FÖRSÄLJNING

MAALISKUU 1997 - MARS 1997	MYYNTI MMK FÖRSÄLJNING MMK ILMAN ALV - EXKL. MOMS		INDEXSIT - INDEX (1990=100)		MUUTOKSET %:NA - FÖRÄNDRINGAR I %		
	MAALIS MARS	TAMMI- MAALIS JAN-MARS	ARVO VÄRDE	MÄÄRÄ VOLYMI	ARVO - VÄRDE ED.V.-FG.ÄR ED.KK FG.MAN	MÄÄRÄ - VOLYMI ED.V.-FG.ÄR ED.KK FG.MAN	
TOIMIALA - NÄRINGSGREN			ARVO VÄRDE	HINTA PRIS	ARVO - VÄRDE ED.V.-FG.ÄR ED.KK FG.MAN	MÄÄRÄ - VOLYMI ED.V.-FG.ÄR ED.KK FG.MAN	
			MAALIS MARS	MAALIS MARS	MAALIS MARS	MAALIS MARS	TAMMI- MAALIS JAN- MARS
KOKO VÄHITTÄISKAUPPA HELA DETALJHANDELN	11 865.3	34 662.4	96.7	83.9	1.8 2.7 9.0	1.6 2.8 8.3	
4310 TAVARATALOKAUPPA VARUHUSHANDEL	1 392.0	4 041.3	107.5	98.7	1.7 2.8 11.3	1.6 2.8 9.7	
4321 SUPERMARKETTIKAUPPA SUPERMARKETHANDEL	1 442.6	3 905.2	118.3	113.6	0.9 1.2 16.5	0.8 0.9 16.0	
4322 PÄIVITTÄSTAVAR. YLEISVÄH.KAUPPA ALLMÄN DETALJHANDEL MED DAGL. VAR	1 676.9	4 866.9	92.7	89.0	1.5 0.9 6.8	1.4 0.5 6.3	
4330 PÄIVITTÄSTAVAR. ERIKOISVÄH.KAUPP SPECIAL DETALJHANDEL MED DAGL. VA	91.6	264.9	78.5	82.6	-0.1 -2.7 2.6	0.1 -2.7 2.3	1 4
4337 KIOSKIKAUPPA KIOSKHANDEL	153.9	389.7	99.9	87.7	6.3 0.8 33.8	4.9 0.4 31.5	
4340 ALKOHOLIJUOMIEN KAUPPA HANDEL MED ALKOHOLDRYCKER	391.0	1 066.3	50.8	44.4	1.1 1.5 14.1	0.5 0.7 14.3	
4350 TEKSTIILIIEN JA VAATTEIDEN VK. TEXTIL OCH BEKLÄNADSDETALJHANDEL	569.6	1 624.9	82.4	70.5	-2.5 1.2 18.4	-2.3 2.6 12.5	
4356 JALKINEIDEN VÄHITTÄISKAUPPA SKODETALJHANDEL	56.5	169.9	60.3	54.3	1.0 2.0 12.0	1.9 3.9 6.9	
4370 RAUTA- JA RAKENNUSTARV. VÄH.KAUPP HANDEL MED JÄRN- OCH BYGGVAROR	574.9	1 541.3	65.5	57.4	1.1 5.1 11.4	1.0 5.1 11.2	
4380 SÄHKÖTARV. JA KODINTEKN. VÄH.KAUP HANDEL MED ELART. OCH HUSHÅLLSMAS	415.7	1 435.9	91.5	84.6	-1.7 1.7 -17.1	-0.7 4.4 -18.1	
4390 SISUSTUSTARVIKKEIDEN VÄH.KAUPPA DETALJHANDEL MED INREDNINGSVAROR	220.0	683.5	68.1	60.7	-3.7 1.0 4.1	-3.3 1.2 4.1	
4411 APTEEKIT APOTEK	528.5	1 596.5	155.9	105.5	4.5 4.3 2.7	1.2 0.5 3.1	
4412 KEMIKAALI TUOTTEIDEN VÄHITTÄISKAUP KEMIKALIEVARUDETALJHANDEL	34.6	115.4	79.7	69.0	-1.5 -3.4 -9.6	-4.0 -5.7 -8.5	

SVT Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Kauppa 1997:5
Handel
Trade

Tiedustelut - Förfrågningar:

Petri Vänttinen
Eeva Immonen
Aila Kovanen
(09) 17 341